

אנ העבדית חנק ד' מעגלים

ד"ר יהודית גולן בן־אורי
נאוה שגיב

תשפ"ב | 2022

משתלבים בעולם התעסוקה
נندمج في عالم العمل
מיסודם של משרד הכלכלה והתעשייה והג'וינט

עברית
عبري

ג'וינט ישראל תבת
יחד בעשייה חברתית בתעסוקה

משרד הכלכלה והתעשייה
זרוע העבודה
מינהל תעסוקות אוכלוסיות

1

תחום עיסוק: עיתונאות מעגל זהות: אני ואחיי

כל המילים החדשות

שמות עצם	שמות תואר	שמות עצם ושמות תואר	פעלים	שונות
אופי طابع אישיות شخصية אח חורג, אחות חורגת أخ ربيب (ابن زوجة الأب / زوج الأم), أخت ربيبة אח למחצה, אחות למחצה أخ غير شقيق, أخت غير شقيقة אלכוהוליזם إدمان على الكحول בכור, בכורה ابن بكر, بنت بكر בן זקונים, בת זקונים آخر العنقود ברירה هروب דיוקן, דיוקנאות لوحة شخصية, فن رسم الأشخاص הרפתקה, הרפתקאות مغامرة, مغامرات חדשנות ابتكار חפץ, חפצים غرض, أغراض חשש, חששות خوف, مخاوف ייצוג تمثيل מאפיין, מאפיינים ميزة, ميزات מהות جوهري פרשנות, פרשנויות تفسير, تفسيرات פשע, פשעים جريمة, جرائم צדק عدل תודעה وعي תשומת לב انتباه	אקטיבי, אקטיבית فعال, فعالة אסרטיבי, אסרטיבית حازم, حازمة דומיננטי, דומיננטית مُسيطر, مُسيطرة חזותי, חזותית بصري, بصرية יחיד, יחידה وحيد, وحيدة יצירתי, יצירתית מבדע, מבדע מפונק, מפונקת مُدلل, مُدللة פלילי, פלילית جنائي, جنائية	חרדתי, חרדתית خائف, خائفة רגוע, רגועה هادئ, هادئة תלותי, תלותית يعتمد على الآخرين, تعتمد على الآخرين השלם, להשלים עם - השלמה تقبل, أن يتقبل - تقبل התבונן, להתבונן ב- - התבוננות شاهد, أن يشاهد - مشاهدة חשש, לחשוש מ- خاف, أن يخاف من	השלים, להשלים עם - השלמה تقبل, أن يتقبل - تقبل התבונן, להתבונן ב- - התבוננות شاهد, أن يشاهد - مشاهدة חשש, לחשוש מ- خاف, أن يخاف من	בעוד ש- بينما לשם כך لذلك עצם ה- مجرد היה עקב اثر

לומדים אוצר מילים

קלוז

קראו את הטקסט והשלימו את המילים הבאות בצורה הנכונה.

**שיתוף פעולה שגרה פרשנות אמיתי להשתכלל להמציא להזמין
להתמודד להתמכר הרי**

חדר בריחה

תופעת חדרי הבריחה היא תופעה פופולרית שהפכה לבילוי אהוב על אנשים רבים, צעירים ומבוגרים. אם עדיין לא _____ על ידי חברים או קרובי משפחה להצטרף לחדר בריחה, כדאי לכם לחפש בעצמכם חדר בריחה ולהזמין את חברים או את קרובי המשפחה שלכם. בילוי בחדר בריחה הוא דרך מצוינת לצאת מה _____ ולברוח קצת מהמציאות.

חדרי הבריחה _____ בעקבות הביקורת שהושמעה על כך שמשחקי מחשב מעודדים את האנשים לשבת בצורה פסיבית מול מסכים. בשנים האחרונות התפתחו ו _____ חדרי הבריחה וכיום ניתן למצוא אותם בכל עיר.

מהו חדר בריחה? חדר בריחה הוא למעשה משחק **הרפתקאות** שבו קבוצת משתתפים נסגרת במקום מסוים במטרה למצוא את הדרך החוצה בזמן מוגדר. לכל חדר בריחה יש בדרך כלל נושא משלו ובתוך החדר יש הרבה חפצים שעוזרים למשתתפים להתקדם במשחק. עליהם רק למצוא את ה _____ הנכונה שלהם לכל **חפץ**.

לפני המשחק על המשתתפים להשאיר את כל האמצעים הדיגיטליים מחוץ לחדר, כך שיוכלו _____ עם המשימות בעצמם, ללא עזרה מבחוץ.

בזמן המשחק על המשתתפים לעבוד ב _____ זה עם זה, לארגן את המשימות, לחלק תפקידים, לסמוך על עצמם ולחשוב בצורה יצירתית.

קיימים סוגים שונים של חדרי בריחה. הפופולריים ביותר הם החדרים ה _____, שהם חדרים של ממש. כמו כן, קיימות "קופסאות בריחה", אותן אפשר לקנות בחנות ואחרי שמשחקים בהן להעביר אותן הלאה, ש _____ אי אפשר לברוח פעמיים מאותו המקום. כיום יש כבר חדרי בריחה דיגיטליים, אותם מפתחים, למשל, ב"גוגל פורמס" או בכלים דיגיטליים אחרים.

סוד ההצלחה של חדרי הבריחה קשור כמובן לרצון שלנו לשכוח, וכיום יש כבר אנשים ש _____ גם למשחקים אלה.

קוראים טקסט

בורחנות (אסקפיזם)

האם הייתם פעם בלחץ? האם הרגשתם פעם שהכול גדול עליכם? האם חשבתם פעם לעזוב הכול ולעבור למקום אחר כדי להתחיל שם מחדש?

אנשים רבים בעולם המודרני מרגישים לחץ. חלק מהם חושבים שברחה מהחיים הנוכחיים שלהם והתחלה חדשה במקום אחר יוכלו לפתור את הבעיה. כיום כבר יש לתופעה הזאת שם: "אסקפיזם", ובעברית "בורחנות". אדם הסובל מאסקפיזם נקרא "אסקפיסט" או "בורחן".

תופעת הבורחנות היא רצון לברוח מהמציאות ומשגרת החיים והיא נפוצה מאוד כיום. אנשים שקשה להם להתמודד עם המציאות בורחים לצפייה בטלוויזיה, למשחקי מחשב, לקניות רבות מדי, לאלכוהוליזם ולכל התנהגות אחרת שגורמת להם לשכוח את בעיות היומיום. לעיתים הבורחנות אקטיבית, אז האדם פעיל ועושה מעשים, ולעיתים היא פסיבית, אז האדם מסתכל על העולם בגוף שלישי. המשותף לכל ההתנהגויות האלה הוא הרגשה של חוסר יכולת להתמודד עם המציאות ורצון לעבור למציאות אחרת, שבה החיים, כך נראה, קלים יותר.

השאלה היא אם בריחה כזאת אפשרית. כדי להבין מה קורה בנפשו של אסקפיסט יש להבין את מקורה של הרגשה זו. לאדם, בניגוד לבעלי החיים, יש תודעה. התודעה היא הקובעת את היחס של האדם למציאות. היא קובעת אם הוא מרגיש שהכול בסדר או שחסר לו משהו. כשאדם בורח אל מציאות אחרת, תודעתו תמיד תבוא איתו, גם אם ישכח ממנה לרגע. מכאן ששינוי במציאות החיצונית לא יביא לשינוי אמיתי כי התודעה תהיה אותה התודעה, והסתכלותו של האדם על העולם תישאר אותו הדבר. מה, אם כן, יכול אדם לעשות כדי להרגיש טוב יותר? לשנות את תודעתו. מה **עליו** לעשות **לשם כך**? לשנות את נקודת מבטו, **להשלים עם** המציאות וללמוד להסתכל **עליה** בצורה שונה. רק כשהאדם יחיה בשלום עם עצמו הוא ירגיש טוב עם סביבתו ועם עצמו. האדם צריך לשאול את עצמו "מי אני?", כלומר, מהי **המהות** של החיים שלי? וכשהכול יתחבר הוא ירגיש שלם בתוך עצמו ואז גם המציאות שבחוץ תהיה שלמה.

שאלות

1. תארו את תופעת הבורחנות לפי הטקסט.

סיבה _____

סוגים ודרכי ביטוי של כל סוג _____

2. מה אתם חושבים, מה יכולות להיות הסיבות ללחץ?

3. לפי הטקסט, מהי דרך הטיפול המומלצת בבורחנות?

4. האם לדעתכם אדם יכול לטפל בבורחנות שלו בעצמו? הסבירו.

5. עם מי הכותב מדבר בפסקה הראשונה? למה?

6. כתבו סיכום לטקסט "בורחנות". בסיכום תארו את התופעה ואת הדרך לטפל בה.

7. בפסקה האחרונה מופיעה המילה "על" בשתי משמעויות.

כתבו ליד כל אחת את המשמעות המתאימה: **צריך** או **מילת היחס "על"**.

"מה **עליו** לעשות לשם כך?" _____

"להסתכל **עליה** בצורה שונה". _____

8. בפסקה השלישית כתוב: "אז האדם מסתכל על העולם בגוף שלישי".

למה הכוונה? _____

ראש עברית

אפועל אחד יש לעיתים שמעויות שונות, הנזרות באל מילת יחס שונה.
 כק, אפעל, הפועל "להפיק":
להפיק את – אפיס, אפעל: האיש הפיק את בניית הבית.
להפיק עס – להבין עכה המצב. אפעל: הוא הפיק עס המציאות.
להפיק – לעשות פוק אחרי ריב. אפעל: בני הכוס הפימו לפני שהזכו לישון.
 האם אתם מוצאים שמעויות מותפת בל הפעלים? שימו לב שהורש הוא פ"מ.
 האם אתם מכירים עוד מילים שנוצרו מהורש הכה?

מאזינים לשיר

"לונדון לא מחנה לי"

כתב: חנוך לוין

שרה: חוה אלברשטיין

א. האזינו לשיר והשלימו את המידע.

1. איך הבחורה בשיר מרגישה? _____

2. מה היא עושה כדי להרגיש יותר טוב? _____

3. במה הנסיעה ללונדון תשפר את הרגשתה? _____

4. למה הנסיעה לא באמת תשפר את הרגשתה? _____

5. איך אפשר להבין את המשפט "הייאוש נעשה יותר נוח"?

- ב. אילו הייתם פוגשים את הבחורה מהשיר, מה הייתם אומרים לה, לפי מה שקראתם על בורחנות? שחקו את המצב.
- ג. כתבו לבחורה מהשיר מייל והסבירו לה מדוע אדם לא יכול לברוח מעצמו ומחיינו ומה כדאי לה לעשות כדי להרגיש טוב יותר.

לומדים תחביר

אוגד

דוגמאות

ייאוש הוא תחושה קשה של חוסר יכולת לענות דברים חובבים.
ברחה **אינה** פתרון.
בסיוט **נעשות** אדוות יותר כמאנסים לברוח מהן.

הסבר

תפקידו של האוגד הוא לחבר בין שני חלקי משפט שבהם אין פועל.

קיימים ארבעה סוגים של אוגד.

1. **אוגד חיובי - הוא, היא, הם, הן**

עצב **הוא** רגש.

שמחה **היא** רגש חיובי.

רגשות **הם** דבר מסובך.

החלטות **הן** דבר קשה.

2. **אוגד זמנים - היה (לא פועל)**

האירוע **היה** עצוב.

המסיבה **הייתה** מוצלחת.

ההורים **יהיו** עייפים.

3. אוגד בשלילה – אינו, אינה, אינם, אינן

- המציג **אינו** שחקן.
- ההצגה **אינה** מאושרת.
- השחקנים **אינם** מאושרים.
- ההכנסות מההצגה **אינן** מספיקות.

4. אוגד – שינוי

א. נעשה, נעשית, נעשים, נעשות

- בזמן מגפה היכולת להתפרנס **נעשית** קשה יותר.
- עם הזמן הורים **נעשים** מודאגים יותר.
- ב. **הופך, הופכת, הופכים, הופכות ל-**
- לפעמים כעס קטן **הופך** לכעס גדול.
- כשאדם מתבגר המטרות שלו **הופכות** לגדולות יותר.

תרגון

א. השלימו אוגד חיובי או שלילי.

1. בריחה מהמציאות _____ פתרון מומלץ להתמודדות עם קשיים.
2. סרטי הרפתקאות _____ סרטי מתח המתארים חוויות מסוכנות.
3. דמויות בסרטים מצוירים _____ דמויות אמיתיות.
4. כפר _____ עיר.
5. שפעת _____ מחלה.

ב. השלימו אוגד (שינוי).

1. הורים _____ סבים כשנולד להם הנכד הראשון.
2. מזג האוויר _____ נוח מיום ליום.
3. אפליקציית טיק-טוק _____ פופולרית מיום ליום.
4. החקירה שלו עלולה _____ חקירה פלילית.

ג. השלימו אוגד מתאים.

1. ים המלח _____ המקום הנמוך ביותר בעולם.
- מיום ליום הוא _____ מלוח יותר.

2. לונדון _____ בירת בריטניה.
 - ביירות וקהיר _____ ערי בירה.
 3. הר האוורסט _____ ההר הגבוה ביותר בעולם.
 - במזג אוויר קשה הטיפוס על ההר _____ מסוכן מאוד.
 4. מחלות _____ אנשים לחלשים.
 - חולה _____ עצבני כשהוא צריך לחכות הרבה זמן.
 - אנשים _____ לעצובים בזמן מגפה.
 5. פשעים ברחובות _____ את החיים למפחידים.
 6. המבחן בשבוע שעבר _____ קשה.
- ד. השלימו אוגד מתאים. אם אין צורך באוגד סמנו X.

בית הספר החדש

בית הספר החדש בישוב נפתח בשנה שעברה.
מנהל בית הספר _____ הד"ר יוסף חשימה.
המורים _____ אנשי חינוך שהגיעו ממקומות שונים בארץ. הם עובדים לפי תוכנית הלימודים ומוסיפים עליה נושאים נוספים.
בזכות בית הספר הישוב _____ מבוקש ומחירי הדירות עולים מיום ליום.

מילון משפחה

ילד בכור _____ הילד הראשון במשפחה ובתרבויות מסוימות הוא זוכה ליחס מיוחד.
בן זקונים _____ הילד הקטן ולעיתים קרובות הוא מפונק.
הילד האמצעי _____ נקרא סנדוויץ'.
אחים שיש להם הורה משותף אחד בלבד _____ אחים למחצה או אחים חורגים.
אחים שנולדו באותו יום _____ תאומים.
כאשר נולד הילד הראשון, ההורים והילד _____ משפחה.
כאשר לילד יחיד נולד אח קטן הוא _____ ילד בכור.
בלשון הדיבור כל אחד _____ "אחי".
אחיות _____ נשים המטפלות בחולים. למה הן נקראות כך?

מערכת הפועל

מושגי יסוד

בניין

מערכת הפועל בעברית מורכבת משבעה בניינים:

פעל - נפעל

הפעיל - הופעל

פיעל - פועל

התפעל

שורש جذر

שורש הוא בסיס של 3 - 4 אותיות שבאות בסדר מסוים בבניינים השונים והן נקראות:

- פ' הפועל (האות הראשונה של השורש)
- ע' הפועל (האות האמצעית של השורש)
- ל' הפועל (האות השלישית של השורש)

זמן

במערכת הפועל בעברית קיימים שלושה זמנים:

- עבר - מציין פעולה שהסתיימה.
- הווה - מציין פעולה שמתרחשת עכשיו.
- עתיד - מציין פעולה שעוד לא התרחשה.

הציווי מתאר פעולה בעתיד, שהרי הפעולה עוד לא התרחשה. הציווי שונה מהעתיד הרגיל בכך שהוא מביע את רצונו של הדובר, בניגוד לעתיד הרגיל המציין עובדה.

גופים

הגוף מציין את היחס בין האנשים בשיחה:

- גוף ראשון מציין את הדובר.
- גוף שני מציין את האדם שאיתו מדברים.
- גוף שלישי מציין את האדם שעליו מדברים.

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
אני	אתה	הוא	יחיד
	את	היא	יחידה
אנחנו	אתם	הם	רבים
	אתן	הן	רבות

מוספיות

האותיות הנוספות לשורש:

- אותיות לציון זמן עתיד (אית"ן) ואותיות לציון זמן עבר (תי, ת, תה, ה, נו, תם, תן, ו)
- אותיות הבניין, למשל האותיות "הת" לציון בניין התפעל.

צורת יסוד

צורת היסוד היא הצורה הבסיסית של הבניין, כלומר צורת העבר של גוף שלישי יחיד.

פעיל - סביל

קיימות צורות פעילות וצורות סבילות:

פעיל - כאשר הפועל מציין את עושה הפעולה.

סביל - כאשר הפועל מציין את מי שהפעולה נעשתה עליו.

תרגון

קראו את הטקסט ונתחו את הפעלים המודגשים.

משפחות הן דבר מורכב. יש משפחות שבהן אבא ואימא **מתחתנים** וחייס יחד כל החייס.

יש משפחות שבהן ההורים **נפרדים** אחרי כמה שנים וכל אחד מהם הולך לדרך.

ביום המשפחה האחרון יוסף **סיפר**:

"אחרי האירוסין **חשבתי** שיהיה מוכר לחיות לבד אבל אחרי כמה חודשים התראיתי".

אמירה אמרה:

"אני **פחדתי** בהתחלה אבל עכשיו הכול בסדר".

הפועל	הזמן	צורת היסוד	הבניין	השורש
מתחננים				

לומדים פועל

פעל שלמים

מיקום הבניין במערכת הפועל

פעל - נפעל

הפעיל - הופעל

פיעל - פועל

התפעל

קיצור שבוע העבודה:

עובדים שכירים ער עובדים במשרה מלאה עוסקים לעיתים קרובות גם בענייניהם האישיים בכאן העבודה. הם עפ"י ברשתות החברתיות, כותבים מילים הקשורים לחייהם הפרטיים ועלולים ווטסאפיים למסמחה ולחברים. מדענים מחקרו את הנושא אילו מהמחשבים האנושיים לא יכול להיות יעיל במשימות שדורשות עבודה של יותר מכמה שעות רצופות. מסקנתם הייתה שקיצור שבוע העבודה עשוי, בניגוד למה שנהנה בעבר, לתרום להצלחתו של העובד ולמקום עבודתו.

מאפיינים

בניין פעל נקרא גם בניין קל, משום שהוא "קל בתוספות". בצורת היסוד שלו יש רק אותיות שורש.

המקבילה בערבית

המקבילה בערבית היא בניין **فَعَلَ** - פעל.

שם הפועל
לְסַגֵּר (לסגור), לְפָתַח (לפתוח)

שם הפעולה
סְגִירָה, פְּתִיחָה

הנטייה

הווה

	יחיד	יחידה	רבים	רבות
רגיל	סוֹגֵר	סוֹגְרֶת	סוֹגְרִים	סוֹגְרוֹת
ל' הפועל ח', ע'	פּוֹתֵחַ	פּוֹתֵחַת	פּוֹתְחִים	פּוֹתְחוֹת

משקל פעל, לתיאור מצב

בעבר ובעתיד צריך להוסיף את פועל העזר "להיות" בחלק מהמקרים.

	יחיד	יחידה	רבים	רבות
רגיל	גָּדַל	גָּדְלָה	גָּדְלִים	גָּדְלוֹת
ל' הפועל ע'	שָׁבַע	שָׁבַעָה	שָׁבַעִים	שָׁבַעוֹת

בינוני פעול, לתיאור מצב

בעבר ובעתיד צריך להוסיף את פועל העזר "להיות" בחלק מהמקרים.

	יחיד	יחידה	רבים	רבות
רגיל	סָגַר	סָגְרָה	סָגְרִים	סָגְרוֹת
ל' הפועל ח', ע'	פָּתַח	פָּתְחָה	פָּתְחִים	פָּתְחוֹת

עבר

	אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם	אתן	הם / הן
רגיל	סָגַרְתִּי	סָגַרְתָּ	סָגַרְתְּ	סָגַר	סָגְרָה	סָגַרְנוּ	סָגַרְתֶּם	סָגַרְתֶּן	סָגְרוּ
ע' הפועל									
א', ה', ע'	נִשְׁאַלְתִּי	נִשְׁאַלְתָּ	נִשְׁאַלְתְּ	נִשְׁאַל	נִשְׁאַלָּה	נִשְׁאַלְנוּ	נִשְׁאַלְתֶּם	נִשְׁאַלְתֶּן	נִשְׁאַלוּ

עתידי

אפעול

	אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם / אתן	הם / הן
רגיל	אֶסְגֹּר (אסגור)	תִּסְגֹּר (תסגור)	תִּסְגְּרִי (תסגרי)	יִסְגֹּר (יסגור)	תִּסְגֹּר (תסגור)	נִסְגֹּר (נסגור)	תִּסְגְּרוּ (תסגרו)	יִסְגְּרוּ (יסגרו)
פ' הפועל ה', ח', ע'	אֶעֱבֹד (אעבוד)	תִּעֲבֹד (תעבוד)	תִּעֲבֹדִי (תעבדי)	יִעֲבֹד (יעבוד)	תִּעֲבֹד (תעבוד)	נִעֲבֹד (נעבוד)	תִּעֲבְדוּ (תעבדו)	יִעֲבְדוּ (יעבדו)
פ' הפועל א'	אֶאֱסֹף (אאסוף)	תִּאָּסֹף (תאסוף)	תִּאָּסְפִי (תאספי)	יֶאֱסֹף (יאסוף)	תִּאָּסֹף (תאסוף)	נֶאֱסֹף (נאסוף)	תִּאָּסְפוּ (תאספו)	יֶאֱסְפוּ (יאספו)

אפעל

במקרים הבאים:

1. ע' הפועל או ל' הפועל היא א', ה', ח', ע'

2. בפעלים: לרכוב, לשכב, ללבוש, ללמוד, לקטון, לגדול

	אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם / אתן	הם / הן
ע' ל' הפועל א', ה', ח', ע'	אֶצְעֵק (אצעק)	תִּצְעֵק (תצעק)	תִּצְעֵקִי (תצעקי)	יֶצְעֵק (יצעק)	תִּצְעֵק (תצעק)	נֶצְעֵק (נצעק)	תִּצְעֵקוּ (תצעקו)	יֶצְעֵקוּ (יצעקו)
	אֶלְמַד (אלמד)	תִּלְמַד (תלמד)	תִּלְמַדִּי (תלמדי)	יֶלְמַד (ילמד)	תִּלְמַד (תלמד)	נֶלְמַד (נלמד)	תִּלְמְדוּ (תלמדו)	יֶלְמְדוּ (ילמדו)

ציווי

אפעול

	אתה	את	אתם / אתן
רגיל	סְגֹר (סגור)	סְגְּרִי (סגרי)	סְגְּרוּ (סגרו)
פ' הפועל ה', ח', ע'	עֲבֹד (עבוד)	עֲבֹדִי (עבדי)	עֲבְדוּ (עבדו)
פ' הפועל א'	אָכַל (אכול)	אָכְלִי (אכלי)	אָכְלוּ (אכלו)

אפעל

	אתה	את	אתם / אתן
רגיל	פָּתַח	פָּתְחִי (פתחי)	פָּתְחוּ (פתחו)

תדגול

א. כתבו את הפועל בצורה הנכונה לפי השורש.

1. מחר המנהל _____ על המסמכים. (חת"מ)
2. הרופא ביקש מהחולים שלא _____. (צע"ק)
3. המנהל אמר שלא כדאי _____ את המשימות. (שכ"ח)
4. כשהתינוק _____ כולם בשקט. (יש"נ)
5. אתמול המורה _____ מי רוצה לעשות חזרה לקראת המבחן. (שא"ל)
6. עכשיו הילדים _____. (שמ"ח)
7. מחר הילד _____ על אופניו החדשים. (רכ"ב)
8. הרופא אמר לחולה שהוא צריך _____ במיטה. (שכ"ב)
9. השף _____ את המסעדה לפני חודש. (סג"ר)
- אולי הוא _____ אותה בעתיד. (פת"ח)
10. אתמול אימא _____ על הילדים. (כע"ס)

ב. השלימו בצורה הנכונה.

התינוק

1. הוא אכל עכשיו, אבל בעוד שעה הוא יהיה _____. שוב. (רע"ב)
2. הוא _____ עכשיו. אולי ניתן לו מים? (צמ"א)
3. הוא _____ מאוד בחודש האחרון. (גד"ל)
4. עכשיו הוא _____. (יש"נ)
5. עד היום לא _____ לו שום דבר. (חס"ר)
6. ההורים שלו _____ מאוד. (עי"פ)

קוראים טקסט

השפעת סדר הלידה

אפשר להניח שאחים יהיו דומים מאוד זה לזה, שהרי קיבלו את אותם הגנים וגדלו באותו הבית. אולם הדבר אינו פשוט כל כך. לפי התיאוריה של הפסיכולוג אלפרד אדלר הסביבה הפיסית שבה אחים גדלים דומה, אך הסביבה הפסיכולוגית של כל אחד מהם שונה **עקב** המיקום שלהם במשפחה. כל ילד חדש במשפחה מצטרף למשפחה השונה מהמשפחה שאליה הצטרפו אחיו הגדולים, ושאליה יצטרפו אחיו הצעירים. ניסיונם של ההורים כהורים, מצבה הכלכלי של המשפחה ומספר האחים הם רק חלק מהגורמים המשפיעים על **אופיה** של המשפחה ולכן גם על אופיו של כל ילד.

החוקר סאלווי המשיך לחקור כיצד מיקומו של הילד במשפחה משפיע על אופיו. במשך שש עשרה שנה הוא בדק כמאה אלף אחים, חלקם אחים בכורים וחלקם בני זקונים, במטרה להבין כיצד מיקומם במשפחה משפיע על **אישיותם**. הוא מצא שלא רק סביבתו המשתנה של כל ילד במשפחה משפיעה על אישיותו אלא גם, ואולי בעיקר, **עצם** המיקום שלו ביחס לאחיו. לפי הממצאים סאלווי בנה מודל, המורכב מחמש אפשרויות:

ילד בכור

ילד שני

ילד אמצעי - ילד סנדוויץ'

ילד צעיר - בן זקונים

ילד יחיד

לפי התיאוריה של סאלווי המיקום של כל אח ביחס לאחיו משפיע על אישיותו. הילד הבכור חי עם שני מבוגרים במשך תקופה ארוכה ומקבל מהם את **תשומת ליבם** המלאה בלי שהוא נדרש להתחלק בה. עם זאת, ההורים בשלב הזה עדיין צעירים, מעט **חוששים** ואינם בטוחים לגמרי בדרכם כהורים. חששם של ההורים עלול לעבור לילד ולהפוך אותו לאדם **חרדתי**. לעומת זאת ייתכן כי דווקא הזמן הרב שיש להורים לבלות עם ילדם מאפשר להם להעביר אליו את ציפייתם שיהיה מנהיג. עם לידתו של הילד השני, הופך מקומו של הילד הראשון להיות פחות בטוח, לפחות לפי הרגשתו. הוא מרגיש שעליו לשמור על מקומו בליבם של הוריו ולהוכיח לעצמו ולהם שהוא לא פחות טוב מאחיו הצעיר.

הילד השני, מרגע לידתו, מכיר את החיים רק עם אחיו, ומהרגע הראשון הוא מרגיש שהוא נולד לתחרות. אחת הדרכים שלו להתמודד עם תחרות זו היא **להתבונן** באחיו הגדול, לראות היכן הוא נכשל ולפעול בצורה הפוכה ממנו. עם הזמן הילד מתרגל לחשיבה זו והוא רואה בכל תחומי החיים תחרות.

הילד האמצעי, המכונה גם ילד סנדוויץ', מרגיש לעיתים קרובות שאין **צדק**. הרגשה זו עשויה לגרום לו לבחור באחת משתי האפשרויות: להיות "משכין שלום" או להפך, להתנהג בצורה "בעייתית".

הילד הצעיר הוא "התינוק של המשפחה". הוא בדרך כלל **מפונק** ומותר לו לעשות הכול. בין השאר מותר לו לבחור את דרכו וללכת בה. אחיו הגדולים כבר הגשימו את חלומותיהם של ההורים, ולהורים עצמם כבר אין כוח לעסוק בגידולו. קורה לא פעם שאחים גדולים **מקנאים** באחיהם הצעיר. ילד יחיד דומה מעט לילד בכור, שהרי שניהם גדלים תקופה מסוימת ללא תחרות. עם זאת, **בעוד** שלילד בכור נולדים אחים והוא מפסיק להיות ילד יחיד, ילד יחיד נשאר ללא אחים כל חייו ועל ידי כך הוא עלול להפוך לאדם פחות חברותי, **תלתי** או אדם המחפש את תשומת ליבה של הסביבה. סאלווי מצא **מאפיינים** נוספים של כל מיקום. אחים בכורים **דומיננטיים** ו**אסרטיביים** יותר מאחיהם ואילו בני הזקונים מתאמצים פחות להשיג את מטרותיהם, ולכן הם גם גדלים להיות אנשים **רגועים** יותר. הצעירים משתמשים יותר בהומור, לעומת הבכורים, שהם חכמים יותר ומגיעים להישגים לימודיים טובים יותר. בני הזקונים **יצירתיים** יותר מאחיהם הגדולים ולכן הם מצליחים להגיע לרמה גבוהה יותר של **חדשנות**. שני חוקרים נוספים, סרוגלו ופיאסה, מצאו הבדל נוסף בין הבכורים במשפחה לבני הזקונים. על פי מחקרם, ילדים בכורים גילו קשר חזק יותר לדת מאשר אחיהם הצעירים. במחקר נוסף שערכו הילי ואיליס נמצא שהילדים האחרונים במשפחה פתוחים יותר להתנסויות חדשות מאחיהם הבכורים.

שאלות

1. למה אפשר להניח שאחים יהיו דומים זה לזה?

2. מהו החידוש של אלפרד אדלר?

3. מה משפיע על השונות בין הילדים באותה משפחה לפי אדלר? סמנו את התשובה הנכונה.

- א. הניסיון של ההורים כהורים
- ב. המצב הכלכלי של המשפחה
- ג. מספר האחים
- ד. כל התשובות נכונות

4. מה החידוש של סאלווי?

5. סכמו מהטקסט מה החוקרים אומרים על אופיים של הילדים במשפחה.

ילד זקונים	ילד סנדוויץ'	בכור	
			סאלווי
			סרוגלו ופיאסה
			היליי ואיליס

א. מהן התכונות של אחים בכורים לפי החוקרים השונים?

ב. מהן התכונות של האחים הצעירים?

ג. מהן התכונות של הילדים האמצעיים?

6. לפי היכרותכם עם משפחות שונות, האם המודל של סאלווי נכון? הסבירו.

7. חפשו באינטרנט מידע על משפחת רדפורד, המשפחה הגדולה ביותר בבריטניה. צפו בבלוג של המשפחה וספרו עליה בכמה משפטים.

נתיבה עיתונאית

לקראת יום המשפחה החליט עיתון מקומי של עיר גדולה לפרסם כתבות שונות בנושא "אני ואחי".

הנושאים שנבחרו על ידי העורך היו:

- שיחה עם פסיכולוג שמסביר על קנאה בין אחים
- כתבה על אדם שגדל עם 12 אחים והחליט להביא לעולם רק שני ילדים
- כתבה על אישה שגדלה כילדה יחידה בסביבה של משפחות גדולות
- כתבה על אדם המספר על אחיו המפורסם
- כתבה על אירועי יום המשפחה שיתקיימו בעיר

דמיינו שאתם עובדים בעיתון. בחרו נושא אחד וכתבו עליו.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

תחקיר תחום עיסוק: עיתונאות

שלב א' - איש מקצוע

העיתונאית מארי קולווין

צפו בטריילר של הסרט "מלחמה פרטית".
על מי הסרט ומהי מלחמתה של הגיבורה?
מדוע לדעתכם החליטו לקרוא כך לסרט?

קראו את הטקסט על מארי קולווין ומלאו את דף המידע.

מארי קולווין

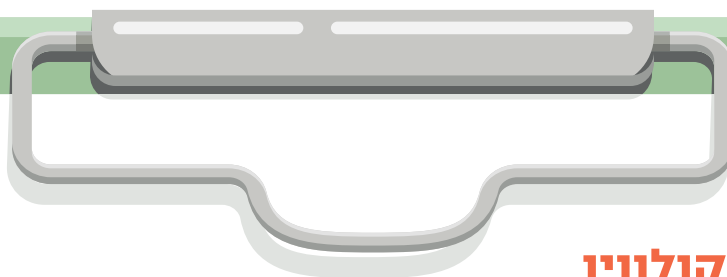
מארי קולווין נולדה בשנת 1956 בעיר "אויסטר ביי" בלונג איילנד שבמדינת ניו יורק אשר בארצות הברית. אחרי שסיימה את לימודיה בבית הספר התיכון שבעיר הולדתה היא עברה ללמוד באוניברסיטת ייל, בה היא סיימה את לימודי האנתרופולוגיה לתואר ראשון.

בשנת 1979 התחילה קולווין לעבוד כעיתונאית בסוכנות יו. פי. איי. בניו יורק. כעבור שש שנים עברה לעבוד בעיתון "סאנדי טיימס" הבריטי, בו הועסקה ככתבת לענייני המזרח התיכון.

במהלך עבודתה הגיעה קולווין למקומות שונים כדי לסקר בהם סכסוכים ומלחמות. היא הגיעה ללבנון, לצ'צ'ניה, לקוסובו, לסיירה לאון, לזימבבווה, לסרי לנקה, למזרח טימור ולסוריה. בשנת 1986, אחרי ההתקפה האמריקנית על **לוב**, קולווין ראינה את מועמר קדאפי, שבהוצאותו להורג צפתה כמה שנים לאחר מכן. בשנת 1999 **במזרח טימור** קולווין הייתה העיתונאית היחידה מבין 350 העיתונאים הזרים שהיו במקום, שהשתתפה בהצלת כ-1500 נשים וילדים מהצבא האינדונזי. גם **בקוסובו** ובצ'צ'ניה היא גילתה אומץ עיתונאי ועל כך זכתה בפרס מקרן "האישה הבינלאומית לתקשורת". במלחמת האזרחים **בסרי לנקה** היא נפצעה בעינה השמאלית מרימון שהתפוצץ קרוב אליה. בשנת 2012 הגיעה קולווין לעיר "חומס" שב**סוריה** כדי לדווח על הקרבות בין כוחותיו של הנשיא אסד לבין כוחות המורדים, שם היא נהרגה כשהבניין שבו היא גרה הותקף על ידי כוחותיו של אסד. גופתה של קולווין הוחזרה לארצות הברית והיא נקברה בעיר הולדתה.

בשנת 2018 יצא הסרט "מלחמה פרטית". הסרט הוצג לראשונה בטורונטו שבקנדה והופץ לאחר מכן גם בארצות הברית ובעולם כולו. הסרט מתאר את חייה של קולווין, שפעלה לאורך שנים רבות מתוך רצון לחשוף את האמת. הסרט מסתיים בריאיון עם קולווין האמיתית שאומרת: "לעולם לא תגיעי לאן שאת הולכת אם תיכנעי לפחד".

מארי קולווין

לידה

שנה _____ מקום _____

בטירה

שנה _____ מקום _____

השכלה

מוסד לימודים _____

תחום _____

תואר _____

עבודה

מקצוע _____

מקומות עבודה

1985 - 1979 _____

2012 - 1985 _____

אירועים חשובים בחייה

פרסים

סרטים

שלו ב' - המקצוע

עיתונאות

הגדרה

עיתונאות היא איסוף מידע, ניתוחו, עריכתו והפצתו. ההפצה נעשית באמצעי התקשורת השונים: עיתונים, רדיו, טלוויזיה ואתרי אינטרנט. הנושאים בהם עוסקים עיתונאים רבים ומגוונים, וכוללים חדשות, כלכלה, ספורט, ספרות, תרבות, רכילות, טורי דעה ועוד.

היסטוריה

העיתונאים הראשונים בעולם היו עבדים משכילים שחיו באימפריה הרומית לפני כאלפיים שנה. הם כתבו את החדשות על פפירוסים ותלו אותם בכיכר העיר. מקצוע העיתונאות המודרני, כפי שאנחנו מכירים כיום, התפתח רק במאה ה-19. אז התחילה הכתיבה העיתונאית, שהייתה שונה מסוגי כתיבה אחרים. המצאת הדפוס אפשרה את הפצת המידע לאנשים רבים בזמן קצר.

תפקידים

- קיימים סוגים שונים של תפקידים בעבודת העיתונאים:
- **כתב** הוא עיתונאי האוסף ידיעה חדשותית ומפרסם אותה בעיתון.
 - **פרשן** הוא עיתונאי המסביר לקהל הרחב את האירועים.
 - **פובליציסט** הוא עיתונאי הכותב מאמרי דעה ובהם הוא מביע את דעותיו בנושאים שונים.
 - **כתב צבע** הוא עיתונאי המפרסם סיפורי רכילות.
 - **מגיש תוכנית אקטואליה** הוא עיתונאי המנהל תוכניות בהן אנשים מתארחים.
 - **קריין** הוא עיתונאי הקורא את החדשות.

אופי העבודה

עבודת העיתונאי היא עבודה מאתגרת עם הרבה אחריות. עיתונאים מגיעים למקומות מעניינים ולפעמים מסוכנים. עיתונאים משפיעים על דעותיהם של אנשים ולכן הם צריכים להיזהר בדבריהם.

כישורים נדרשים

מקצוע העיתונאות הוא מקצוע מאתגר ומורכב. עיתונאים צריכים להיות מעורבים, לדעת להתבטא בצורה טובה בכתב ובעל פה, להיות מוכנים לעבוד בשעות לא רגילות, לדעת לעבוד תחת לחץ. כמו כן עליהם להיות בעלי ידע דיגיטלי ויכולת למידה עצמאית.

התפתחות עתידית

מתפקיד של עיתונאי אפשר להתקדם למקצועות נוספים, כגון תחקירן, עורך ומגיש.

העסקה ושכר

ההעסקה כעיתונאי גמישה. יש עיתונאים המועסקים כשכירים בעיתון מסוים ויש עיתונאים העובדים כעצמאים, לפעמים בשביל אמצעי תקשורת שונים; יש עיתונאים העובדים במשרה קבועה ויש העובדים לפי פרויקטים. גם השכר מגוון.

הכשרה

העבודה כעיתונאי אינה דורשת הכשרה מקצועית, עם זאת ניתן ללמוד את המקצוע במסגרות שונות:

- לימודים לתואר ראשון בתקשורת באוניברסיטאות ובמכללות
- לימודים בבתי ספר מקצועיים
- השתלמויות פנימיות באמצעי התקשורת

מילון מקצועי

מגיש, מגישה קריין, קריינית עיתונאי, עיתונאית	כתבה אמצעי תקשורת תוכנית אקטואליה הגשה	כתב, כתבת פרשן, פרשנית תחקירן, תחקירנית סיקור, לסקר
--	---	--

שאלות

1. באיזו תקופה התפתח מקצוע העיתונאות? מה תרם להתפתחות המקצוע?

2. לפי הפסקה המתארת את אופי העבודה של עיתונאים, אילו ניגודים יש בעבודתם?

3. למה עיתונאים צריכים את הכישורים הבאים?

מעורבות

יכולת טובה להתבטא בעל פה ובכתב

מוכנות לעבוד בשעות לא רגילות

עבודה תחת לחץ

ידע דיגיטלי

יכולת למידה עצמאית

4. אילו כישורים נוספים עיתונאים צריכים, לדעתכם?

5. האם בעבודת העיתונאות יש אפשרות להתקדם? הסבירו.

6. איזו הכשרה נדרשת ואיזו הכשרה מומלצת לעבודה כעיתונאי?

7. באילו תחומים שונים עיתונאים זה מזה?

8. מה קשה לדעתכם בעבודת העיתונאי ומה קל בה? הסבירו.

שלב ג' - הנשדה מקצועית

עיתונאות

- חברכם רוצה להירשם ללימודי עיתונאות והוא מבקש את עזרתכם בחיפוש אחר מוסד לימודים שבו אפשר לקבל הכשרה מקצועית מהירה.
- א. חפשו באינטרנט אפשרויות שונות ללימודים.
- ב. קראו על שלושה מקומות וארגנו את המידע עליהם בטבלה.

מקום ג'	מקום ב'	מקום א'	
			שם המוסד
			הלימודים: מקום משך דרישות מחיר
			התעודה הניתנת בסיום הלימודים
			הבטחות בקשר להשתלבות בעבודה
			תאריך התחלה

- ג. פעילות בזוגות - ספרו לחברכם על שלושת המקומות ועזרו לו לבחור את המקום המתאים ביותר עבורו.

- ד. הקשיבו לחברכם שמצא עבורכם שלושה מקומות ובחרו את המקום הטוב ביותר עבורכם. כתבו איזה מקום בחרתם והסבירו לפי מה בחרתם.

שלב ד' - איש מקצוע מקומי

א. בחרו אחד מן העיתונאים הבאים וחפשו עליו מידע כתוב או מצולם.

פוראת נסאר

שיבל כרמי מנסור

מחמד מג'אדלה

לוסי אהריש

זוהיר בהלול

ח'אלד אבו טומעה

נאדר אבו תאמר

אחמד אבו סויס

זוהיר אנדראוס

פרידה ג'אבר-בראנסי

סיהאם דאוד

מחמד איברהים ותד

ב. כתבו עליו.

1. פרטים ביוגרפיים - בקצרה

2. העבודה הנוכחית שלו

3. ההכשרה המקצועית שלו

4. הניסיון המקצועי שלו

ג. כתבו במצגת שיתופית את שמו ושלושה דברים חשובים עליו.

צרפו תמונה שלו.

ד. ספרו לכיתה מי העיתונאי ולמה בחרתם דווקא בו.

שלב ה' - חיפוש עבודה

היכנסו ללוח הדרושים באתר של שירות התעסוקה וחפשו מידע לגבי משרת עיתונאי פנויה. כתבו את הפרטים הבאים: מקום העבודה, מס' המשרה בלשכה, מס' המשרה באתר, תאריך העדכון, תיאור התפקיד ודרישות התפקיד.

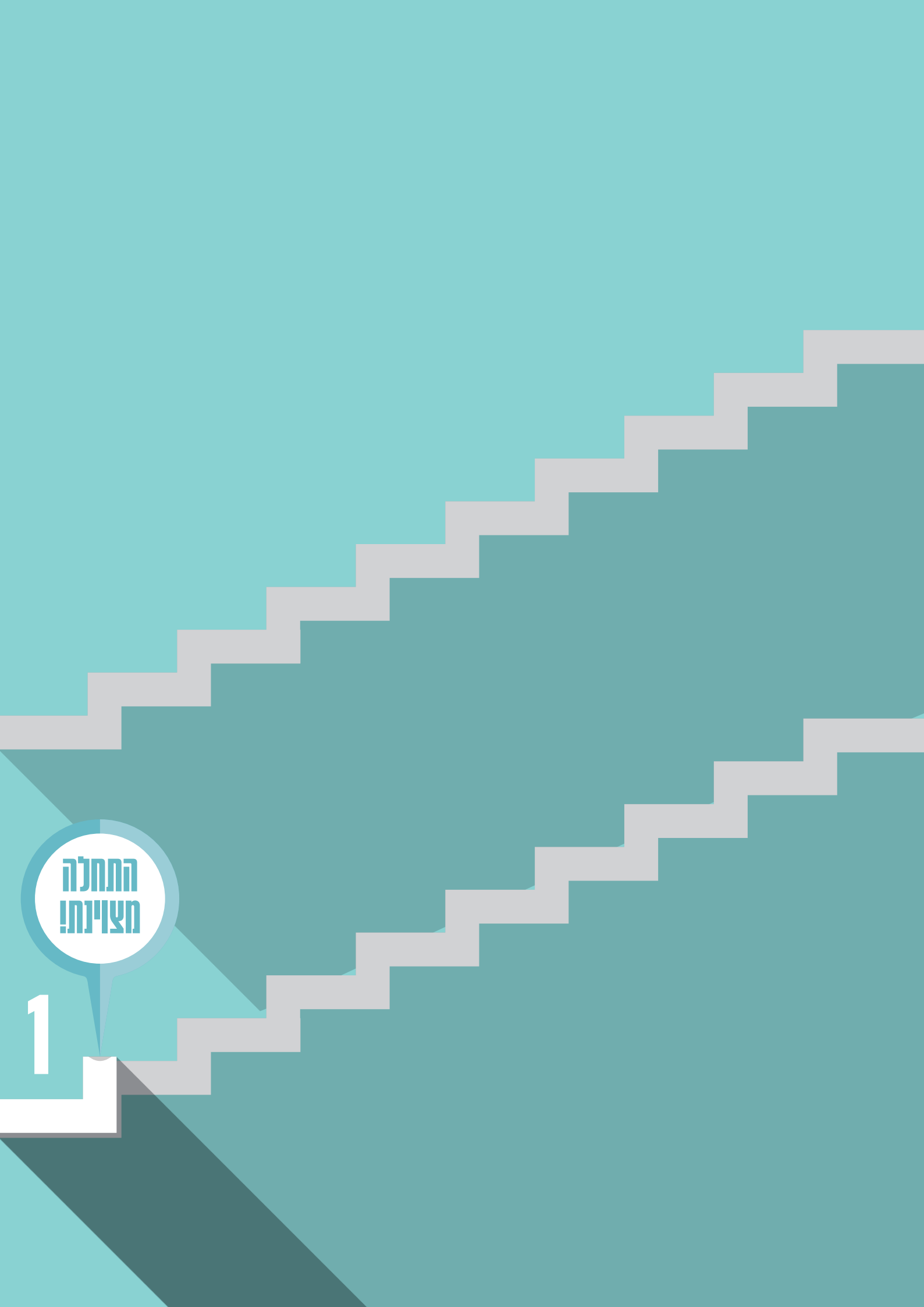
שלב ו' - בדיקת התאמה אישית

כתבו האם מקצוע העיתונאות מתאים לכם - למה כן ולמה לא.

העשורה

חפשו את ההסכת (פודקאסט) "איך זה בערבית" של כאן 11 והאזינו לפרק "אני ירושלמי: אנא מקדסי" ובו ריאיון עם הכתב סולימאן מסוודה.

A stylized graphic of a staircase with grey steps and a teal background. A callout bubble points to the first step, which is marked with a large white number '1'.

התחלה
מצוינת!

1

סיום: מי אני?

נל המילים החדשות

שמות עצם	שמות תואר	פעלים
מותג, מותגים, מַרְכָּה, מַרְכָּת פיצוי, פיצויים, תַּעֲוִיִּצִים, תַּעֲוִיִּצֻּת צאצא, צאצאים, נִסְל, אֲנָסָל רכיב, רכיבים, מְכוּוֹן, מְכוּנָת	דל, דלה, דלה, דלה, דלה, דלה צפוף, צפופה, מְכַנֵּץ, מְכַנֵּצֶה תמידי, תמידית, דַּאִם, דַּאִמָּה	השיק, להשיק - הַשְׁקָה, אֶטְלַק, אֶנ יְטַלֵּץ - יְטַלֵּץ התלווה, להתלוות - לִרְאֹף, אֶנ יְרַאֲף ריגש, לרגש - רִיגוּשׁ, אֶנ יְרִיגוּשׁ - יְרִיגוּשׁ

לומדים שם עצם

הלחם בסיסים

אחרי מחשבות רבות הבנתי שלחץ כבר לא אכיל אלא חלומות אחרים אולי אצליח להאכיל בל כאת. החלטתי להתחדש באופנוע. איך אחרי הקנייה נסעתי לצפון. כשהגעתי לאכור הכינרת עצרתי באצפור הצופה אל הנוף הכנתי קפה טעים, שיחקתי כדורא עם קבוצת נערים שביקרה במקום, ואחרי שעה קלה חכרתי הביתה שמי ואמו.

מה משותף לכל המילים המודגשות?

האם אתם מכירים שמות עצם נוספים שנוצרו בדרך זאת?

הסבר

הלחם בסיסים הוא חיבור של שתי מילים למילה חדשה בעלת משמעות חדשה.

| תרגול

א. כתבו את המילה.

1. כדור שמשחקים בו ברגל הוא... _____
2. אוטובוס קטן (מיני) הוא... _____
3. מגדל שמאיר הוא... _____
4. אוטומט שמוציא כסף הוא... _____
5. יצור חי מעולם אחר הוא... _____
6. רכבת שנוסעת על כבל היא... _____

ב. כתבו מאילו מילים מורכבות המילים הבאות.

- אופנוע = _____ + _____
- קולנוע = _____ + _____
- כדורסל = _____ + _____
- חיידק = _____ + _____
- ברווז = _____ + _____
- דחפור = _____ + _____

רמזור = _____ + _____
 סניפומט = _____ + _____
 מצפור = _____ + _____
 פלאפון = _____ + _____

ג. שמות המאכלים הבאים נוצרו גם הם על ידי הלחם בסיסים. האם תוכלו לזהות את המילים שמהן הם נוצרו?

ביסלי פריגורט שוקולית תפוזינה

משימת סיכום

שם העצם

א. באתר "חורים ברשת" מצויה רשימת מילים בשפות שונות שאין להן תרגום לעברית.

להלן חלק מהן. קראו את הרשימה, בחרו שלוש מילים והמציאו להן מילה בעברית.

הכוח שמחבר אותנו יחד (סינית)

הבטחה לאהבה נצחית (סינית)

התחושה כי חיים ללא האהוב אינם חיים כלל (ערבית)

חיבוק שמעניק מקום חם ובטוח (וולשית)

הדופק של ליבי (גאלית)

התחושה שאתה חש בזכות היותך אהוב (אורדו)

תחושת הציפייה כשממתינים לביקור של אדם אהוב (אינואיט - אסקימוסית)

ב. הציגו לכיתה את המילים שהמצאתם.

לומדים תחביר

מילות קישור – ציפייה שהתממשה

דואלות

כפי שניתן היה לעסר האסעו ליחידה האחרונה.
ידענו שנסטרכ להתאמץ כדי להצליח **ואומנם** התמודדנו עס אתארי השפה בהצלחה.

הסבר

בניגוד למילות ויתור, מילים המביעות ציפייה שהתממשה מעידות על התאמה לציפיות, כלומר, מבחינה רעיונית הציפיות שלנו מתאימות למה שקרה בפועל.

המילים	המאפיינים
ואומנם, שלא במפתיע, כצפוי, כפי שניתן היה לשער	המילים נמצאות בין הציפייה ובין מה שקרה בפועל

תרגון

א. השלימו את המילים במקומות המתאימים.

חדשנות המוצר

מוצר מזון פופולרי ומוצלח נשאר "על המדף" לאורך זמן. עם זאת, _____ להמשיך ולרגש את הצרכנים, נוהגות חברות מזון להשיק מפעם לפעם מוצרים חדשים או לשנות רכיבים במוצרים קיימים והן עושות זאת _____ סיכון המתלווה לכך.

חידוש מוצר אהוב הוא תהליך מאתגר המתבצע במספר שלבים. _____ מתחילים בתהליך יש לבחון את המגמה בקרב קהל היעד ורק _____ מזהים אותה, ניתן להתחיל בתהליך ארוך ומורכב של פיתוח המוצר. _____ סיום הפיתוח יש לערוך מבחני טעימה כדי לבדוק את תגובת הלקוחות. בעקבות קבלת התוצאות יש לתקן שוב ושוב את הטעם עד שמתקבלת תוצאה מושלמת.

כך קרה, _____, עם המותג הוותיק "במבה" ששילב ידיים עם מותג הגלידה המפורסם "גולדה" ויצא להשקת מוצר חדשני אשר, _____, התקבל באהבה על ידי הצרכנים. מנהלת

בכירה בצוות הפיתוח של יצרנית המזון "אוסם" מציינת שצוות הפיתוח נמצא בתהליכי חשיבה תמידיים בחיפוש אחר חידושים מעניינים ומפתיעים _____ זוהי מדיניות החברה ותפיסת החדשנות שלה.

למשל למרות ה- במטרה כצפוי משום ש- לאחר ש- עם לפני ש-

מנהל פרויקט בהצגת המוצר

אנחנו שמחים להציג את המוצר החדש שפיתחנו.

_____ עמדנו בלוח הזמנים והצלחנו לעמוד בדרישותיו של הלקוח.

הצלחנו לפתח את המוצר _____ תקציב הדל ו _____ לוח הזמנים היה צפוף.

עשינו זאת _____ כל הציפיות!

בניגוד ל- כצפוי למרות ש- למרות ה-

ב. כתבו טקסט ובו כל המילים הנתונות.

מדריך במפגש סיום של קורס מוצלח

ואומנם שלא במפתיע כצפוי כפי שניתן היה לשער

ג. לסיכום העיסוק במילות קישור, כתבו תרגיל קלוז בנושא "ללמוד עברית לצורך השתלבות בתעסוקה". הקפידו לבחור מילת קישור מכל קבוצה. רשמו את המילים להשלמה במחסן מילים.

ניבים ופתגמים

שלב ידיום

פעילות סיכום

מי אני?

דיון

קראו את דבריו של רבי זושא ודונו בהם בעזרת השאלות.

שאלות לדיון

1. רבי זושא דמיין שתי שאלות שאולי ישאלו אותו ביום מותו. מהן שתי השאלות?
2. על איזו שאלה הוא ידע לענות ועל איזו שאלה הוא לא ידע לענות?
3. מה הוא מבין מכך?
4. מה **אתם** מבינים מכך?

קוראים טקסט

ייחודיות האדם

בדיון על הבדל בין פשעים שונים נאמר במשנה*: אם אדם גנב רכוש מאדם אחר הוא יכול להחזיר את הרכוש שגנב או לתת במקומו פיצוי כספי, אבל אם אדם לוקח חיים של מישוהו אחר, הוא לא יכול להחזיר את החיים וגם לא לתת במקומם חיים אחרים. החיים שנלקחו אבדו, ולכן:

לְפִיכֶן נִבְרָא אָדָם יְחִידִי, לְלַמֶּדְךָ, שְׁכָל הַמַּאֲכָד נֶפֶשׁ אַחַת, כָּאֵלֹ אֶבֶד עוֹלָם מָלֵא.

אי אפשר להחזיר לא את הדם של האדם שנרצח ולא את הדם של הצאצאים שלו, לכן כל מי שהורג אדם אחד – כאילו הורג עולם שלם.

וּמִפְנֵי שְׁלֹם הַבְּרִיּוֹת, שְׁלֵא יֵאמֹר אָדָם לְחֵבְרוֹ: אָבִא גָדוֹל מֵאַבְרָהָם.

לכל בני האדם יש אבא אחד ולכן כולם שווים. אף אחד לא יכול להגיד שחיים של מישוהו אחד שווים יותר מחיים של מישוהו אחר.

אָדָם טוֹבֵעַ כַּמָּה מִטְבָּעוֹת בְּחוֹתֶם אֶחָד, וְכֵן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, וּמִלֶּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טָבֵעַ כָּל הָאָדָם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאֵין אֶחָד מֵהֶן דּוֹמֶה לְחֵבְרוֹ.

כשאדם מכין מטבעות, כולם יוצאים אותו הדבר, אבל בני האדם אינם מטבעות. כל אחד הוא משהו אחר. כל אחד הוא מיוחד, ולכן:

כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיֵּב לֵאמֹר: בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם.

כל אדם צריך לומר: "בשבילי נברא העולם" ולהאמין שהוא כל כך מיוחד עד שהעולם נברא בשבילו. הרעיון שערך חיי אדם שווה לכל העולם מופיע גם בקוראן**:

אִישׁ כִּי יִכֶּה נֶפֶשׁ אַחַת... יִיחָשֵׁב לוֹ כְּאִילוֹ הִמִּית אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם; וְאִישׁ כִּי יַחֲיֶה נֶפֶשׁ אַחַת כְּאִילוֹ הַחֲיִיָּה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם.

הקוראן*** מוסיף ואומר את המשפט הבא:

ايها الناس وانا خلقناكم من ذكر وانثى وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا.

בתרגום: בני אדם, אנחנו בראנו אתכם מאיש אחד ומאישה אחת, ונפרידכם לגויים ולשבטים למען תאהבו איש את אחיו.

כלומר, בנוסף לרעיון שהאדם נברא יחיד, נבראו שבטים ועמים. החלוקה לעמים היא רצונו של האל והוא מעוניין בכך שיהיו קבוצות אתניות שונות.

*מעובד מתוך המשנה, מסכת סנהדרין, סדר נזיקין, פרק ד', משנה ה'

**סורה 5

***סורת אלחוג'ראת, פסוק 13

שאלות

1. מה המסר המשותף ביהדות ובאסלאם בנוגע לייחודיות האדם?

2. האם אתם מסכימים עם המסר? הסבירו.

כתיבה אישית

כתבו טקסט סיכום על הלמידה בספר. בכתיבתכם התייחסו לנושאים הבאים:

- מדוע חשוב שכל אדם ידע מי הוא – בעולם העבודה ובחיים בכלל?
- מה למדתם על עצמכם מבחינת התכונות, הכישורים, היכולות והרצונות שלכם?

כתבו 12 – 15 שורות במסמך וורד ושלחו למורה.

פרופיל

חקר

- חזרו אל הפרופיל שלכם ברשת החברתית שבה אתם פעילים. קראו מה כתבתם על עצמכם. התבוננו בתמונות. מה אתם חושבים על האדם הזה?
- תנו לעצמכם משוב לגבי הנושאים הבאים:
 - האם ברור במה אני עוסק?
 - איזה רושם מתקבל עליי מבחינת סגנון הכתיבה והתמונות?
 - איך הייתי מגדיר את עצמי?
 - האם אני מרוצה ממה שאני רואה?
- אם עניתם בשלילה על סעיף ד' ערכו מחדש את הפרופיל שלכם.

IPRO

אשכול: I NET

הכישור: מיתוג עצמי ורישות

התבוננות עצמית

במשימה זו בדקתם שוב מה הפרופיל שלכם ברשת האינטרנט וערכתם בו שינויים. ניהול הזהות הדיגיטלית הוא כישור חשוב בעולם התעסוקה. חשוב שהפרופיל יהיה מעודכן ונכון, על כן יש לבדוק אותו מדי פעם, להתאימו למציאות המשתנה ולשלב בו היכן אתם נמצאים בקריירה שלכם. נדע להציג את עצמנו בהתאם למה שאנחנו באמת ובהתאם למה שאנחנו רוצים להציג.

חשבו,

מה השינוי שערכתם הפעם?
במה השינוי הפעם שונה מהשינוי
שערכתם בתחילת האלידה?

חקר ופרזנטציה

הגדרת המשימה

המשימה שלכם היא להציע מיזם חדשני שיענה על צורך אמיתי הדורש התייחסות. הצורך יכול להיות חינוכי, חברתי או מקצועי אך לא סביבתי, ותוכלו לחפש אותו במקום העבודה שלכם, במקום הלימודים שלכם או בשכונה שלכם. המשימה שלכם היא להציע פתרון חדשני, לא לבצע אותו.

דרך העבודה

עבדו במסמך שיתופי לפי הכללים שנלמדו. יש לשתף את המורה. קבעו פגישות על ידי זימון ביומן דיגיטלי. יש לזמן גם את המורה.

שלבי העבודה

שלב א' - מציאת צורך והצעת פתרון

מצאו צורך אמיתי בסביבתכם.
חשבו על פתרון חדשני עתידי שיוכל לפתור אותו.
הכינו הצעה תקציבית.
כתבו מייל לבעלי עניין.

שלב ב' - הכנת הפרזנטציה

הכינו מצגת אותה תציגו במהלך הפרזנטציה. עליה להיראות כך:

- שקופית 1 - שם המיזם והשמות שלכם
- שקופית 2 - תיאור הצורך (כדאי להוסיף תמונות)
- שקופית 3 - תיאור הפתרון
- שקופית 4 - המרכיבים שהופכים את הפתרון לחדשני
- שקופית 5 - ההצעה התקציבית
- שקופית 6 - המייל לבעלי העניין

שלב ג' - הצגת הפרזנטציה

הציגו בפני הכיתה את הפרזנטציה.
משך ההצגה יהיה כ-12 דקות.
במהלך הפרזנטציה תישאלו שאלות.

מחווון עצמי

חקר

- האם עבדתם במסמך שיתופי? ☐
- האם זימנתם פגישה באמצעות יומן דיגיטלי? ☐

תוכן

- האם הצגתם את הצורך? ☐
- האם הצגתם את הפתרון? ☐
- האם הסברתם מדוע הפתרון חדשני? ☐
- האם כתבתם מייל שתשלחו לבעלי עניין? ☐
- האם הכנתם הצעה תקציבית? ☐

מצגת

- האם יש שישה שקפים? ☐
- האם כתבתם רק בנקודות? ☐

16

הגעתם

ליעד!

נל הכבוד!

מפת כישורי ה-IPRO

פעילויות: הגדרת פרופיל ברשת חברתית

עמודים: 14, 425

אשכול: NET | מיתוג ורישות

כישורים: מיתוג עצמי ורישות

בעולם הגלובלי יש לרשתות חברתיות תפקיד מרכזי ביצירת קשרים לטובת קידום תעסוקתי. הדרך בה אדם מציג את עצמו ברשתות החברתיות מהווה חלק מתהליך המיתוג העצמי ומבניית התדמית התעסוקתית ועל כן נדרשים החברים ברשתות אלה לבנות פרופיל אישי, ליצור קשרים ולשמרם ולתחזק נוכחות פעילה.

פעילויות: חיפוש מידע ברשת, הכנת פרזנטציה

ועבודה במסמך שיתופי

עמודים: 83, 121, 197, 235, 278, 383, 397

אשכול: CAN | יכולות תשתית

כישורים: אוריינות דיגיטלית

בעידן הטכנולוגי חל שינוי משמעותי בדרך בה עובדים נדרשים למגוון מיומנויות טכניות, חשיבתיות וחברתיות, בעבודה עם מחשב ושימוש באינטרנט, כולל צריכת שירותים, למידה וחיפוש מידע. מיומנויות אלו מאפשרות ביצוע מטלות ופתרון בעיות בסביבות דיגיטליות והן נדרשות לטובת השתלבות והתפתחות בשוק התעסוקה המודרני.

פעילויות: הצגת מצגת, כתיבת מייל,

הכנת פרוייקט קבוצתי

עמודים: 121, 159, 414

אשכול: MIX | עבודה עם אנשים

כישורים: תקשורת בין-אישית ועבודת צוות

יכולות בין-אישיות נתפסות כיום כחיוניות בעולם העבודה. על מנת להתקדם ולהצליח עובד נדרש לתקשורת בין-אישית בכתב ובעל פה ולעבודת צוות. עובדים נדרשים להציג תוצרים, רעיונות וסוגיות ולהביע את עצמם מול מנהלים, עמיתים ועובדים.

פעילויות: קבלת משוב מחבר,

למידה עצמאית וחיפוש מידע

עמודים: 267, 397

אשכול: GROW | למידה לאורך החיים

כישורים: פיתוח מיומנויות ואסטרטגיות למידה, התבוננות עצמית והערכת למידה

בעולם העבודה המשתנה, תהליך הלמידה מתמשך לאורך החיים וכולל למידה במסגרות פורמליות לצד למידה עצמאית ממקורות מידע מגוונים וזמינים ברשת האינטרנט. תהליך הלמידה נותן כלים לפיתוח אישי, משפר את היכולת להשתלב ולהתפתח בשוק התעסוקה ומאפשר מעבר בין תחומי עניין ועיסוק. כחלק מתהליך הלמידה נדרש העובד להתבוננות עצמית ולקבלת משוב לטובת התפתחות מתמדת.

משימה מסכמת - פיתוח כישורים

התבוננו במכת הכישורים ובפינות ה-IPRO לאורך הספר

מהו הכישור שהייתם רוצים לחזק?

מדוע חשוב לכם לשפר דווקא את הכישור הזה?
מה יקרה אחרי שתשפרו אותו?
באילו אתגרים יכולה לעזור לכם שליטה בכישור?

חשבו על משימה שתגרום לכם לשפר את השליטה בכישור ותייצר עבורכם חוויית הצלחה. הגדירו משימה שניתנת לביצוע בשבוע הקרוב.

בקשו מחבר, שבחר בכישור זה כחזקה, משוב על המשימה שבניתם ודייקו אותה במידת הצורך. הגדירו יחד מסגרת זמנים לביצוע המשימה.

לאחר ביצוע המשימה, שתפו את החבר איתו עבודתם בתובונות שלכם מהמשימה:
האם וכיצד עמדתם בה?
מה תוכלו לשפר בהמשך?

מהו הכישור החזק ביותר שלכם?

כתבו שלוש דוגמות לביטוי הכישור בחיי היומיום שלכם (לימודים / עבודה).

חשבו וכתבו כיצד תוכלו לעזור לאנשים אחרים לשפר את הכישור הזה.

1. בחרו נושא שנלמד בספר ועניין אתכם.
2. למדו את הנושא לעומק על ידי חיפוש מקורות מידע נוספים.
3. בנו תוצר מסכם לנושא - מצגת, סרטון, מייל לאדם רלוונטי, קורות חיים וכו'.
4. הציגו את התוצר לכיתה.

